

Aan:
Leden Commissie Ruimte van Provincie Zeeland
Gedeputeerde Staten van Provincie Zeeland

MARMOS
Bodemmanagement

Geert Adegeeststraat 4
3059 TA Rotterdam
tel. 010-2202926
marmos@marmos.nl

Kenmerk Marmos: U25-003
Uw kenmerk: -
Datum: 14 februari 2025

Betreft: Inspreken commissie Ruimte d.d. 17 januari 2025 over gang van zaken seaspray-onderzoek: mijn tweede termijn

Geachte Zeeuwse volksvertegenwoordigers en bestuurders,

Op 17 januari 2025 heb ik ingesproken bij de commissie Ruimte van Provinciale Staten van Zeeland over de gang van zaken rondom seaspray onderzoek.

Alles overwegend - van de afgelopen twee, drie jaar maar ook de houding van PFAS-coördinator [REDACTED] (en dus van gedeputeerde staten) tijdens die vergadering – vind ik het geen normale gang van zaken.

Het is een delicate stap om als opdrachtnemer van de verschillende Zeeuwse overheden hierover in te spreken, hierover naar buiten te treden. Maar ik ben blij dat ik deze stap genomen heb. Ik denk dat dit in mijn omstandigheden de juiste zet is geweest.

Als inspreker had ik in die vergadering geen tweede termijn. Daarom een tweede termijn langs deze weg, waarin ik aandacht wil besteden aan onbeantwoorde vragen en ook aan hoe ik mij behandeld voel als inspreker.

Daarbij wil ik enkele punten aanhalen uit de ambtelijke gedragscode¹ en de bestuurlijke gedragscode². Beide gedragscodes schrijven een respectvolle bejegening van wie dan ook voor. Beide gedragscodes schrijven de bereidheid voor om verantwoording af te leggen, aan provinciebestuur en burger respectievelijk aan (leden van) de volksvertegenwoordiging.

De vergadering terugluisterend denk ik de vakinhoudelijke vragen wel beantwoord te hebben (maar spreek me er gerust op aan als dat niet zo is).

Twee vragen van BBB houd ik nog in het achterhoofd:

- de vraag over infiltratie van drinkwater in de duinen heb ik besproken met een wetenschapper die daaraan gaat modelleren. Ik kreeg een 'het hangt ervan af'-antwoord: de filterende werking is afhankelijk van de soort PFAS en de aanwezigheid van organische stof in het bodemprofiel. Maar ultrakorte PFAS (minder dan 4 koolstofatomen) zoals TFA schieten overal doorheen;
- op de vraag of er ook PFAS via seaspray verspreid is vanuit de Oosterschelde kom ik terug wanneer ik daar op basis van data meer van kan zeggen. Het zal in ieder geval bij lange na niet in dezelfde mate zijn als vanuit de Westerschelde.

¹ Gedragscode Ambtelijke integriteit Provincie Zeeland 2023. Deze geldt ongeacht de vorm van de arbeidsrelatie, dus ook voor externe inhuur.

² Gedragscode Politieke Ambtsdragers 2024.

De Partij voor Zeeland vroeg:

- wat wil u nu eigenlijk?
- wat komt u van ons vragen?
- Hoe ziet u een eventuele oplossing, welke maatregelen zou u voorstellen?

De beantwoording van die vragen is denk ik minder uit de verf gekomen.

Ik heb een signaal willen afgeven, maar het is niet aan mij om me uit te spreken over te nemen maatregelen.

Twee jaar geleden zag ik in het onderwerp PFAS en seaspray een unieke kans. En dan bedoel ik niet een commerciële kans maar een academische kans. Die kans had ik graag verder verkend. Afgezien van het onderzoeksinstituut KWR heb ik binnen Nederland de meeste onderzoekservaring over het onderwerp PFAS en seaspray via de opdrachten die ik voor gemeenten en waterschap in Zeeland heb uitgevoerd.

Het begint met normaal met iemand in gesprek gaan. De huidige PFAS-organisatie binnen de provincie Zeeland heeft hierin niet voorzien. En bij wat er landelijk gebeurt sta ik al helemaal buitenspel. Zo langzaam raakt die unieke kans om zeep geholpen, maar dat laat ik niet over mijn kant gaan.

Alles wat Provinciale Staten vanuit haar controlerende taak hierin voor mij kan betekenen is meegenomen.

Een prettige ontvangst door de Statengriffie

Allereerst wil ik benoemen dat ik het contact met de Statengriffie als prettig en professioneel heb ervaren. Vanaf het eerste mailcontact en ook op de ochtend zelf ben ik op een prettige manier ontvangen door de commissiegriffier en de voorzitter van de commissie. Dat waardeer ik.

De houding van de gedeputeerde en de PFAS-coördinator naar mij als inspreker toe heb ik minder gewaardeerd. Ik heb die houding eerder als onverschillig ervaren dan als respectvol. Hoewel de fractie van GroenLinks-PvdA expliciet om een reactie op de inspreker had gevraagd werd dit door beide heren in eerste termijn vergeten.

Doodzwijgen in voortgangsrapportages PFAS-coördinatoren

De aanleiding om in te spreken bij Provinciale Staten was de laatste voortgangsrapportage van de PFAS-coördinatoren. Onder het kopje *Onderzoeken en monitoring* wordt bij seaspray wederom doodgezwegen welke kennis en ervaring er in Zeeland al zijn over seaspray uit onderzoeken die ik met en in opdracht van Zeeuwse overheden heb uitgevoerd.

In de commissievergadering stelde GS bij monde van hun PFAS-coördinator dat de voortgangsrapportage ook naar de Tweede Kamer wordt gestuurd. Ik vraag me af wie niet wil dat het parlement weet welke kennis en ervaring er al in Zeeland is: de minister, gedeputeerde staten of de PFAS-coördinator(en)? Ik denk dat ze het eerst en vooral zelf niet willen weten.

Overigens heb ik hierover al eerder op hoog ambtelijk niveau aan de bel getrokken. In een e-mail d.d. 11 september 2023 schreef ik:

Mijn brief aan de gedeputeerde in juli was vlak voordat de nieuwe voortgangsrapportage van de PFAS-coördinatoren naar de Tweede Kamer werd gestuurd. Aanstaande vrijdag wordt die voortgangsrapportage besproken in de Commissie Ruimte. Ook daarin worden in paragraaf 3.5 'Seaspray onderzoek' de Zeeuwse gemeenten en ikzelf genegeerd als 'betrokken organisaties'. Ik ervaar dat als een schoffering en dat is niet voor het eerst. Het is vanuit mijn positie echter niet opportuun om de politiek daarover te benaderen.

Ik verlang dat de huidige voortgangsrapportage van de PFAS-coördinatoren op dit punt verbeterd wordt, juist omdat deze ook naar de Eerste en Tweede Kamer gestuurd is. Het commissiedebat Water (waar deze voortgangsrapportage geagendeerd is) is uitgesteld naar 26 maart 2025 dus dat geeft nog enige speling qua tijd.

Provinciale Staten kan dit makkelijker eisen van GS dan ik.

De provincie Zeeland wil pertinent niet samenwerken met andere betrokkenen in Zeeland

Het was natuurlijk al het beeld van de afgelopen twee jaar, maar inmiddels is onomstotelijk duidelijk: de provincie Zeeland (de Abdij) wil op dit vlak pertinent niet samenwerken met andere betrokkenen binnen Zeeland, de titel van het coalitieakkoord ten spijt (Met Zeeland, voor Zeeland).

De meesten zullen er overheen lezen, maar het blijkt ook uit het Zeeuws Plan van Aanpak PFAS 2025 dat GS op 3 december 2024 naar Provinciale Staten heeft gestuurd: de Abdij werkt liever samen met de VNG dan met de eigen Zeeuwse gemeenten.

Het wordt nog eens bevestigd in een podcast d.d. 3 februari 2025 over de impact van PFAS op het voedselweb in de Westerschelde. Aan het eind begint [REDACTED] nog even over seaspray onderzoek, waarop de communicatieadviseur van de provincie Zeeland zegt "dat is samen met alle kustprovincies hè?". Ik vind het een opgestoken middelvinger, en niet alleen naar mij.

Ik ben zo vrij om te citeren uit een e-mail die één van de Bevelandse wethouders op 14 februari 2023 aan de gedeputeerde Dick van der Velde stuurde (met c.c. aan de PFAS-coördinator [REDACTED] en twee provincieambtenaren):

Verder vinden wij het belangrijk dat er vanuit de provincie Zeeland (beter) gecommuniceerd gaat worden over het seaspray-onderzoek, maar ook afstemming gezocht wordt met ons als belanghebbende gemeenten. We hebben een gezamenlijk belang dat er een passend onderzoek wordt gedaan.

Wethouders van de drie Bevelandse gemeenten langs de Westerschelde liepen hierover op 27 februari 2023 na een overleg over de RUD nog eens gedrieën bij voornoemde gedeputeerde binnen, maar werden weggewimpeld dat ze het maar ambtelijk moesten oplossen.

Provinciale Staten kan GS wellicht verantwoording hierover laten afleggen. Op andere onderwerpen is samenwerking van de 15 Zeeuwse overheden juist de normaalste zaak van de wereld. Ik heb de indruk dat bij het hoogste orgaan van de provincie geen unaniem draagvlak is voor niet samenwerken op het gebied van PFAS.

Men weigert twee jaar lang om normaal in gesprek te gaan

De CDA-fractie vroeg aan het eind van hun inbreng in eerste termijn, refererend aan mij als inspreker:
"wilt u daarin meenemen hoe de experts op dit gebied meegenomen zijn in dit traject en of daar gesprekken mee zijn geweest en wat daar uitgekomen is."

Ik had het flink gevonden als daar eerlijk antwoord op was gegeven en daarover ook verantwoording was afgelegd.

Het antwoord is: Nee.

Men heeft steeds expliciet geweigerd om normaal in gesprek te gaan.

Ik heb verschillende keren mijn hand uitgestoken. Ik heb erg mijn best gedaan om steeds de koninklijke weg te bewandelen. Ik heb mij kwetsbaarder opgesteld dan mij lief is. Ik heb geageerd bijvoorbeeld door in te spreken op 17 januari. Ook dat laatste heeft geen verandering gebracht.

Ik heb daarvan een gedetailleerde tijdlijn, maar het integraal openbaren daarvan wil ik eerst afstemmen met de betrokken gemeenten langs de noordkant van de Westerschelde. Hieronder toch al enkele fragmenten.

Op 17 februari 2023 heb ik op verzoek van de Bevelandse Westerscheldegemeenten contact gezocht met PFAS-coördinator [REDACTED]. In mijn mail schreef ik:

Er is een nadrukkelijke wens om spoedig een gezamenlijk inhoudelijk overleg over seaspray binnen Zeeland te houden, zodat we elkaar versterken en dingen niet onbedoeld langs elkaar heen lopen. Een overleg om met elkaar uit te wisselen wat er speelt en wat er al bij de verschillende betrokkenen bekend is, en om af te stemmen waar qua onderzoek op ingezet wordt. Voor dat laatste heb ik een voorzet geschreven om over verder te praten, die door voornoemde gemeenten eerder deze week naar de provincie is gemaild.

Op 14 maart 2023 geeft [REDACTED] een presentatie bij een informatieve raad bij gemeente Reimerswaal. Hij wordt er nadien op aangesproken en zal met een datumvoorstel komen.

Een ambtenaar van één van de Westerscheldegemeenten mailt op 28 maart 2023:

Aangezien we nu alweer 4 werkdagen verder zijn vraag ik me af hoe moeilijk is het om een datumvoorstel te doen? (...) Hoe krijgen we de Provincie sneller in beweging?

Uiteindelijk is er op 12 april 2023 een overleg waarin de provincie echter een ongeïnteresseerde indruk maakt: ze vonden het allang best om het aan andere provincies over te laten want ze hadden al genoeg om handen.

In mijn brief van 13 juli 2023 aan de gedeputeerde schreef ik daarover:

Op 12 april was er in het Abdijcomplex een overleg met de gemeenten aan de noordkant van de Westerschelde en ondergetekende. (...) Het werd niet duidelijk of ik voor het project met de andere kustprovincies nu bij Noord-Holland of Zuid-Holland moest zijn (of dat er eigenlijk helemaal geen project met de andere kustprovincies is). Contactgegevens om iemand bij de landelijke overheid over PFAS en seaspray te benaderen wist ik evenmin te verkrijgen. Daarom heb ik op 22 april 2023 een brief gericht aan [REDACTED], de landelijke PFAS-coördinator.

Het ministerie van IenW stemde op 15 mei 2023 in een mailwisseling met de provincie Noord-Holland af om niet met mij in gesprek te gaan.

Na afstemming per mail met de gedeputeerde heb ik op 26 juli 2023 nog eens een mail naar [REDACTED] van lenW gestuurd. Daarop is nooit gereageerd. Ook op mails naar de provincie d.d. 26 februari 2024 en 2 april 2024 wordt nooit gereageerd.

De onderste steen boven over SPUK Zeeuwse kustlijnen (en nieuwe SPUK over seaspray?)

Het oorspronkelijke SPUK-voorstel PFAS Zeeuwse kustlijnen uit het voorjaar van 2021 ging uit van een project waarin verschillende betrokkenen binnen Zeeland zouden samenwerken in seaspray onderzoek. Na de toekenning van de SPUK in het najaar van 2021 heeft de provincie Zeeland echter gekozen voor een traject met andere kustprovincies.

Wellicht kan Provinciale Staten om een nauwkeurige tijdlijn van de SPUK PFAS Zeeuwse kustlijnen vragen, met daarin aandacht voor:

- wanneer en hoe, op wiens initiatief, het traject met de andere provincies tot stand is gekomen
- welke (bestuurlijke) afspraken hierover zijn gemaakt met andere provincies waaronder Noord-Holland
- de rol van de IPO-BOOG werkgroep en de PFAS-coördinatoren hierin
- de afstemming met de medeoverheden binnen Zeeland van de hierin gemaakte keuzes
- de besteding van de beschikbaar gestelde middelen

Daags nadat ik ingesproken heb kreeg ik een appje van een gemeenteambtenaar dat hij een mail van de provincie Zeeland had gehad. Daarin werd gevraagd om input vanuit Zeeland te leveren over het agendapunt "landelijk onderzoek seaspray" in een AO bodem tussen provincies (= Noord-Brabant + Gelderland) en het ministerie op 21 januari 2025.

Hij appt ook dat de kustprovincies in 2024 opnieuw een SPUK voor seaspray onderzoek aangevraagd en gekregen zouden hebben (nieuw voor ons allebei). Hij schrijft *"Ministerie had niet genoeg middelen dus hebben ze de kustprovincies weer SPUK laten aanvragen om dat geld vervolgens te gebruiken voor landelijk onderzoek"*

Een SPUK is een specifieke uitkering voor gemeenten en provincies en is niet bedoeld om projecten van ministeries te financieren. Voor de goede orde: misbruik van subsidiegeld is strafbaar gesteld in artikel 323a van het Wetboek van Strafrecht.

Wellicht kan Provinciale Staten ook doorvragen hoe het met deze nieuwe SPUK zit.

Seaspray-onderzoek van de kustprovincies, wat betekent dit voor mij?

Als inspreker heb ik geconstateerd dat in de voortgangsrapportage geschreven wordt over vervolgonderzoek waarin lenW, de kustprovincies, de VNG, RIVM en drinkwaterbedrijven zullen samenwerken. *"De opzet voor de onderzoeksrichtingen wordt nog onderzocht"*, zo staat er. En vervolgens vastgesteld dat de kustprovincies nu al zo'n drie jaar bezig zijn om tot een onderzoeksopzet over seaspray te komen.

Vervolgens heb ik de volgende vragen opgeworpen:

- Waarom eisen de kustprovincies dit onderwerp op?
- Wie mag dit onderzoek uitvoeren?
- Wat gaat dat opleveren (en voor wie)?
- Wie gaat dat betalen?
- Wie heeft hier nu de regie over? Wie is hierop democratisch aanspreekbaar?
- Wat betekent dit voor degenen die al bezig zijn met het onderwerp seaspray? Wat blijft er nog voor hen over?

Ik zou een reactie op deze vragen toch wel op prijs stellen, zeker nu er inmiddels wel een onderzoeksopzet van de kustprovincies zou zijn.

Hoogachtend,

Marmos Bodemmanagement